

יום הזיכרון ליצחק רבין ז"ל

מטרות:

התלמידים יתוודעו לדמותו של יצחק רבין ולנסיבות הירצחו.
התלמידים יבינו את משמעות היום ואת הנעשה בו.
התלמידים ידונו בדרכים לגיטימיות ובדרכים שאינן לגיטימיות לפתרון סכסוכים.
התלמידים יתנסו בפתרון סכסוכים בין ילדים באמצעות הידברות בין הצדדים.

משך ההוראה: כשני שיעורים

בפרק זה:

מבוא: על חייו של יצחק רבין ז"ל ועל נסיבות הירצחו
הכנת תעודת זהות ליום הזיכרון ליצחק רבין
גוף היחידה: אנחנו מתנגדים לאלימות! – פתרון סכסוכים
סיום: מבט אישי על הנושא

הכנה מראש

לפני השיעור רצוי לבחור שני תלמידים שיציגו בפני הכיתה את הסכסוך בין שני הילדים, רוני וסער, בעמ' 36 בספר לתלמידים (ראו בהמשך, עמ' 4 בקובץ זה).

מבוא

על חייו של יצחק רבין ז"ל ועל נסיבות הרצחו
הכנת תעודת זהות ליום הזיכרון ליצחק רבין

מה יום זיכרון?

"יום זיכרון" הוא יום שזוכרים בו אדם שנפטר, או אירוע עצוב שאירע בתולדות העם.

קריאת הקטע "מסיפורי חגית וקפיץ" (עמ' 34) והקטע המידעי בעמ' 35

- אפשר להזמין שני תלמידים להביע רגשות בעזרת גופם: אחד יביע עצב והשני – שמחה. נבקש מ"הצופים" להצביע על ההבדלים בתנוחות הגוף. נראה שלעיתים קרובות שמחה מבטאת בתנועות פתוחות וגבוהות, ועצב בתנועות סגורות, מכונסות ונמוכות. נקרא את שלוש השורות הראשונות בסיפורם של חגית וקפיץ, ונשאל את התלמידים מדוע, לדעתם, מורידים את הדגל לחצי התורן בימי זיכרון?
- נדגיש שיצחק רבין היה ראש ממשלה נבחר, ולכן הרצח היה גם פגיעה בדמוקרטיה (ברצונו של רוב העם).

הרחבה על פועלו של יצחק רבין ועל נסיבות הרצח:

- יצחק רבין היה **רמטכ"ל** (ראש המטה הכללי [שלן] צה"ל בשנים 1963-1967). יצחק רבין היה רמטכ"ל במלחמת ששת הימים (1967) והביא את מדינת ישראל לניצחון במלחמה זו.
- בשנים 1968-1973 היה יצחק רבין **שגריר ישראל בארצות הברית**, ובתפקידו זה ייצג את מדינת ישראל, הסביר את מדיניותה ודאג שהיחסים בין ישראל לארצות הברית יהיו ידידותיים.
- יצחק רבין היה **חבר כנסת** מטעם מפלגת העבודה שנים רבות (מהכנסת השמינית ועד הכנסת ה-13). בתפקיד זה השתתף בחקיקת חוקי המדינה.
- יצחק רבין היה **ראש ממשלת ישראל** פעמיים (בשנים 1974-1977 ובשנים 1992-1995). בתפקיד זה דאג יצחק רבין לכל התחומים במדינה, לחברה ולצבא. – בהזדמנות זאת רצוי להראות לתלמידים את תמונתו הרשמית של ראש הממשלה הנוכחי התלויה בכיתה ולהסביר מהי תמונה רשמית ומדוע היא נתלית בכיתות. – בשנת 1994 חתם יצחק רבין, בשם ממשלת ישראל, על הסכם השלום עם ירדן.

על נסיבות הרצח

בשנת 1995 חתם יצחק רבין על הסכמי אוסלו עם הפלסטינים. רבין חשב שהסכמים אלה יביאו שלום. ואולם, הסכמים אלו היו שנויים במחלוקת בחברה הישראלית.* בי"ב בחשוון תשנ"ה (4 בנובמבר 1995) ערכו התומכים בהסכמי אוסלו עצרת המונית בתל אביב. ראש הממשלה יצחק רבין נאם בעצרת ושרו בה שירי שלום. אפשר לשיר עם התלמידים את "שיר לשלום" ולהסביר ששיר זה הוא השיר האחרון ששר יצחק רבין.

כשירד יצחק רבין מבימת העצרת ירה בו למות מתנקש יהודי ושמו יגאל עמיר. אפשר לפתוח בשיחה קצרה סביב שאלות כגון: מדוע ירה יגאל עמיר בראש הממשלה? מה הוא קיווה להשיג בכך? מה דעתכם על המעשה הזה?

המחלוקת על הסכמי אוסלו

בעקבות חתימת הסכמי אוסלו עם הפלסטינים התעוררה מחלוקת קשה בישראל. היו שאמרו שההסכמים טובים לישראל. לדעתם, הוויתורים שישראל הסכימה להם היו נחוצים להשגת השלום ולא סיכנו את המדינה. אחרים טענו שהוויתורים היו מרחיקי לכת והחלישו את ישראל יתר על המידה והעלו את הסיכון שישראל תותקף. אלו טענו שההסכמים מביאים שלום וביטחון, ואלו טענו שההסכמים מקרבים את המלחמה.

למורה
בלבד

◇ יום הזיכרון ליצחק רבין ז"ל

שנתיים לאחר הרצח, בשנת 1997, חוקקה הכנסת חוק ולפיו י"ב בחשון, יום הירצחו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, יהיה יום זיכרון ממלכתי; יום זה יצוין במוסדות המדינה, במחנות צה"ל ובבתי הספר. ביום זה נערכים טקסים לזכרו של יצחק רבין בכל מוסדות הציבור, ובבתי הספר מנהלים דיונים בדרכים ליישב סכסוכים בלי אלימות כדי למנוע הישנות של מקרים דומים. כך נעשה גם אנחנו.

◇ הכנת תעודת זהות

תעודת זהות ליום הזיכרון ליצחק רבין

התאריך: י"ב בחודש חשוון

האירוע שאנחנו זוכרים ביום הזה: הרצח של ראש הממשלה יצחק רבין בשנת תשנ"ה (1995).

דברים שעושים ביום הזה:

מורידים את הדגל לחצי התורן
עורכים טקסי זיכרון בכל הארץ,
בבית הספר לומדים על דמותו של יצחק רבין, על זכותם של אנשים להחזיק בדעות אחרות ועל הדרכים להביע התנגדות לדעות אחרות בלי אלימות.

הכנה מראש:

לפני השיעור רצוי לבחור שני תלמידים שיציגו בפני הכיתה את הסכסוך בין שני הילדים, רוני וסער, בעמ' 36 בספר לתלמידים. שני התלמידים יקראו את סיפור הסכסוך ויתכננו את הצגת המקרה. על התלמידים השחקנים לעצור בנקודה שבה הוויכוח מתלקח ומגיע כמעט לעימות גופני – "להקפיא" את תנועתם (לעשות freeze) כשידיהם מעידות על כוונתם להרביץ ליריבים (כמובן שאסור להם להרביץ זה לזה ממש).

הצגת מקרה בכיתה בהתערבות "הקהל" – פתרון סכסוכים בעזרת הידברות

– בנקודה שבה עצרו השחקנים בכיתה אפשר להעלות את השאלות האלה:

- מה, לדעתכם, יקרה עכשיו?
- מה אתם חושבים על מה שקרה ועל מה שיקרה – האם אלימות היא דרך נכונה לפתרון הבעיה?
- מה הייתם מציעים לשני הילדים רגע לפני שהם פוגעים זה בזה?

– בשאלה האחרונה כדאי להציע לתלמיד או לתלמידה להצטרף להצגה ולהציע לשחקנים לדבר במקום להרביץ.

חשוב להגדיר בכיתה מהי הידברות ולבדוק מהם התנאים לקיומה – על כל צד להקשיב לדברי הצד האחר, על כל צד להציג את הבעיה שלו בכנות ובבירור. נוסף על כך, חשוב רצונם הטוב של שני הצדדים להגיע לפתרון. כדאי לכתוב על הלוח את המילים: "הידברות", "הקשבה", "טענה ברורה", "כנות", "רצון טוב", כדי שיסיעו בהמשך ההצגה.

סיעור מוחין

– כעת ימשיכו השחקנים בהצגה על פי הצעות התלמידים: רוני יציג את עמדתו וסער יקשיב, ולהפך. כאן אפשר שוב לעצור ולשאול: מי צודק? סביר להניח שיהיו מי שיתמכו ברוני ומי שיתמכו בסער. – מה עושים במקרה כזה? כדאי לבקש מתלמידים שיש להם רעיון לפשרה להצטרף להצגה ולהציע את הצעתם.

רעיונות לדוגמה:

- רוני וסער יחלקו ביניהם את הזמן הנותר לעבודה במחשב.
- רוני וסער יבקשו מהמורה לעשות עבודה משותפת במקום עבודה אישית.
- רוני וסער יבקשו מהמורה לתת להם זמן נוסף לעבודה במחשב.

– רצוי לדון בכל פתרון שמוצע: האם הוא פתרון מעשי? האם הוא פתרון הוגן לשני הצדדים? מה מפסיד כל צד מהפתרון המוצע? מה הוא מרוויח?

■ יישוב הסכסוך

- על השחקנים המגלמים את רוני וסער להסכים לאחד הפתרונות שהוצעו.
- אחר כך רצוי לשאול את השחקנים אם הפתרון שהסכימו לו מספק אותם ומהי תחושתם לאחר שהסכימו לו.
- בסיום ההצגה כדאי לתת ביטוי נראה לעין לסיום הסכסוך בדרכי נועם – לחיצת יד או חיבוק.
- כדי לשוחח גם על ההבדל שבין שמיעה להקשבה.

◇ עבודת סיכום בספר לתלמידים

אפשר לסכם את הנושא בעבודה בספר (משימות 3-6 בעמ' 37). משימות אלו עוקבות אחר השלבים שהתנהלו בכיתה.

לסיום

◇ נקודת מבט אישית:

בשלב הזה כדאי לשוחח על סכסוכים בחיינו – בכיתה, במשפחה, בשכונה. תלמידים שיתנדבו יוזמנו לשתף את חבריהם במריבות שחוו בזמן האחרון, עם חברים, עם אחים ואחיות וכו'. המתנדבים יתבקשו לתאר את גורם המריבה וכיצד היא הסתיימה (האם הושגה פשרה? האם אחד הצדדים ויתר? או אולי המריבה הסתיימה בלי פתרון של ממש?)

לאחר מכן אפשר להפנות את התלמידים ל משימת הסיום (עמ' 37 בספר לתלמידים).

